

ምስ ነብሱ ዝተባእሰ ምስ ካልእ ብሰላም ክነብር ኣይክእልን።

ዘይምርድዳእ ምስሕሓብ ምጉናጽ ምግርጫው ኣብ መንጎ ክልተ ሰባትን ልዕሊኡን ካብኡ ሓሊፉ ድማ ኣብ መንጎ ጉጅለታትን መንግስታትን ምበር ኣብ ሓደ ሰብ ከምዘጋጥም ብዙሓት ዝርድእዎ ኣይመስለንን። ክልተን ካብኡ ንላዕልን ሰባት ተባእሰዎ። እከለ ንእከለ ከምዚ ኣይደገፈን ገይርዎ፤ በዓል እከለ ሸምጊሊሞም ብይቕሬታ ብሰላም ኣደቂሰዎ። ኣፋል ኣቤት ፍርዲ ኣምርሑ። እከለ ዝተባህለ ውድብ ምስ እከለ ኣይተቓደውን። ካብ ቃላት ምኩርባብ ሓሊፎም ናብ ደማዊ ጎንጸ ኣትዮም። መንግስቲ ክስቶ ምስ መንግስቲ ሃገረ ክስቶ ስለዝተባእሰ ኣብ ህዝብታቶም ሽግር ተፈጠሩ ...ወዘተ ዝብል ዘረባ ምስማዕ ልሙድ፡ ብተግባር'ውን ዝረከቡ። ሓደ ሰብ ምስ ነብሱ ተባእሱ ክበሃል እንከሎ ግን፡ ከምዘለዎ ክትቅበሎ ቀልጢፉ ዝወርደልካ ኣይኮነን። ስለምንታይ ብሓደ መዳይ ምስ ረቕቕ ኣተሓሳስባ ዝተሓሳስረ ስለዝኾነ። ብካልኣይ ከኣ ዘይልሙድ ብምዃን፡ ከመይ? ምስ ነብስኻ ምብኣስ ማለት እንታይ ማለትዩ? ሓደ ሰብ ብከመይ ምስ ነብሱ ይበኣስ? ዝብል ሕቶ ከም ዘልዕል ትጽብዮ ነገር ዩ።

ስነ-ኣእምሮኣዊ ጸገም ኣጋጢምዎ ህይወቱ ብግቡእ ክመርሕ ዘይከኣለ ወይ ሃለውለው ዝብል፣ ክዳኑ ዝቐድድን እምነ ምድራባይ ዝጀመረን ሰብ፡ ካብ ቁጽጽሩ ወጻኢ ዝኾነ ጥዕናዊ ጸገም ኣጋጢምዎ ሓሚሙ ደኣምበር ምስ ነብሱ ተባእሱ ኣይበሃልን። ነዚ ካብ ናብ ቤት ሕክምና ምውሳድ፡ ሰብኣዊ ደገፍ ምግባርን እግዝኣብሂር ይምሓርካ ምባል ወጻኢ ኣይንቀፍን ኣይክሰስን። ምስ ነብሱ ዝተባእሰ ዝበሃል ሰብ ግን፡ ዝረከኦ ምልክት ስነ-ኣእምሮኣዊ ኮነ ኣካላዊ ጉድኣት የብሉን። ከም ሰቡ እንጀራኡ ክምእርር ላዕሊ ታሕቲ ክበል ይረኣ። ኣብ ኣከዳድናኡ ኮነ ኣመጋግባኡ ካብቲ ካልእ ፍሉይ ዝገብሮ ነገር የብሉን። ብዛዕባ ካልእ ሰብ፣ ህዝቢ፡ ሃገር ኣመልኪቱ ይዛረብዩ። ምስ ነብሱ ተባእሱ ከም ዘሎ ደኣ ብኸመይ ይግለጽ? ምስ ነብሱ ተባእሱ ከም ዘሎ ዘረድኡ ካብ ልሳኑ ዝወጽእ ንባህሪኡ ዝገልጽ ቃላቱ ዩ።

ንኣብነት፡ ብጸታኡ፣ ብመልክዑ፣ ብጉልበቱ፣ ብፍልጠቱ፣ ብሃብቱ፣ መን ከማይ ዝብል፡ ኣነኮ ወዲ እከለየ ኢሉ ብዘርኡ ዝምካሕ፡ ናተይ ጥራሕ ስምዑ ዘዘውትር ምስ ዝኸውን፣ ንገዛእ ርእሱ ናይ ተፈጥሮ ሰብ ምዃን፡ ናይ ተፈጥሮ ሰብ ከኣ ብተፈጥሮኡ ዘይበላለጽ ምዃን፡ መዓስ ከም ዝወድቕ ዘይፈልጥ ድኹም ምዃን፣ ኩሉ ወዲ ሰብ ጥዕና፡ ሰላም፡ ሰብኣዊ ክብረት፡ ደሞክራሲያዊ መሰላት እንጀራ ዝደሊ ምዃን ኣይርዳእን። ነዚ ሓቅታትዚ ከይርዳእ ዓገቲ ሓዝዎ ዘሎ ከኣ፡ ሕሙም ባህሪኡዩ። ኣብ ኣእምሮኡ ቀሪጽዎ ዘሎ መን ከማይ ወይ ንዓይ ንበይነይ ዝብል ረቂቕ ግን ድሑር ኣተሓሳስባኡዩ። እዚ ምስ ነብሱ ከም ዝተባእሰ ጭቡጥ ምልክትዩ። ክድሕን እንተደኣ ኮይኑ ድማ ምስ ካልእ ዘይኮነ ምስ ትምክሕታዊ ባህሪኡ ኣብ መንበሩ ኮፍ ኢሉ ድዩ፡ ኣብ ዓራቱ ተጋዲሙ ክዛተ ኣለዎ። ምስ ነብሱ ተባእሱ ከም ዘሎ ብጭቡጥ ገምጊሙ ብንቕሓት ክቕበል ኣለዎ። ቀጺሉ ምስ ትምክሕታዊ ባህሪኡ መሰረታዊ ፍትሕ ክገብር ኣለዎ።

ሰብ ምዃን ከይተረደኣ፡ ምስ ነብሱ ተባእሱ ከም ዘሎ ከይፈለጠ፡ ምስ ባህሪኡ ጠቕሊሉ ከይተዓረቐ፡ ንኻልኣት ክምዕድ ክመክር፡ ብዛዕባ ዝሓሸ ህይወት ዜጋታትን ህዝብታት ክዛረብ እንተደኣ ኮይኑ ግን፡ ንስለ ዘረባ ኢሉ ዝዛረቦ ደኣምበር ኣድማዕነት የብሉን። ንሱ ክዛረብ ዘዳምጽዎ ሰባት እንተሃልዮም ድማ፡ ቅኑዕ ኣረኣእያ ሃናጺ ሓሳባት የመንጩ። ኣሎ ካብ ዝብል ኩርናዕ ዘይኮነ፡ ልቢ ኣዕብዮም፡ ምስ ነብሱ ዝተባእሰ ሰብ ምዃን ተረዲኦምዮም ነቲ ዝጀመሮ ዘረባ ዘወድእዎ።

ኣብ ኤርትራውያን ኣብ መዳይ ፖለቲካን ፖለቲካዊ ደሞክራሲን ተፈጠሩ ዘሎ ዕንወት ካብ ኩልና ዝተሰወረ ኣይመስለንን። ዝጠፍኦ ዘሎ ህይወት ሰብ፡ ዝበርስ ዘሎ ሃብቲ፣ ዝባኸን ዘሎ ግዜ፣ ዝሃስስ ዘሎ ባህሊ፣ ዝብከል ዘሎ ፖለቲካዊ ሚዛን፡ ዜጋታት ኣብ ኣመዛዝናኦምኳ ዝፈላለዩ እንተኾኑ፡ ግን ብዓይኖም ዝረእዩን ዝነብርሉ ዘለውን ስለ ዝኾነ ተወሳኺ መረዳእታ ዘድልዮ ኮይኑ ኣረኽብክዎን። ንዓይ ካብ ኩሉ ዝኸፍኣን ዝኸበደን ኣብ ኣተሓሳስባ ተፈጠሩ ዘሎ ዕንወትዩ። ሕቶ ሓቀኛ ምሕዝነትን ሓድነትን፡ ሕቶ ተሓታትነት ዘለዎ ቅዋማዊ ፖለቲካዊ ደሞክራሲያዊ ምሕደራ፡ ካብ ኣርበዓታት ጀሚሩ ክንሱ ክሳብዚ መድረኽዚ፡ ጭርሖ ካብ ምድግጋም ሓሊፉ ብግብሪ ኣይተተርጎመን። ቅኑዕን ኣድላይን ፖለቲካዊ ኣምራት ክንሱ፡ ስለምንታይ ኣብ ተግባር ኣይወዓለን “ከይንሰማማዕ ተሰማሚዕና ኢና” ዝጸንሖ ኣበሃህላ ንዕኡ ዝምጥን መልሲ ይመስለኒ። እዚ ከይትሰማማዕ ምስምማዕ ዋላ ብሕጊ ዝጸደቐን ብወግዒ ዝተባህለን ኣይኹን ሓደ ኣገዳሲ ፖለቲካዊ ረቕቂ፡ ካብ ኣርበዓታት ክሳብ ሎሚ ኣብ ተግባር ከተውዕሎ ዘይምክኣል ገዛእ ርእሱ ጭብጢዩ። ወግዓዊዩ። ትማሊ ብግዳማዊ መግዛእቲ ሎሚ ብዘቤታዊ መግዛእቲ ዝግረፍ ዝነበረን ዝግረፍ ዘሎን ህዝቢ፡ ናይ ሓባር ረብሓን ናይ ሓባር ጸላእትን ዘለውዎ ህዝቢ፡ ኣይሰምዕ ኣየሰምዕ ኣብዘይ መትከላዊ ፖለቲካዊ ሕሜታን

ጸለመን ወርቃዊ ግዜኡ ከባኸን እንከሎ፡ ተዓዛቢ ኤርትራውያን ምስ ነብሶም ተባሊሶም አለው ካብ ምባል ሓሊፉ እንታይ ክብል ይኸእል?

ንሃገራት ብናይ ርሑቕን ቀረባን ጠቕሙን ሓደጋኡን አይርኢ፣ ካብ ቃላት ዝሓልፍ ሓቀኛ ውሽጣዊ ምትእምማን የብሉ፣ ናይ ሎሚ ገዲፉ ኣብ ትማሊ ዝነበር፣ ካብ ኩሉ ዝኸፍኦ ባርነታዊ ህይወት እናሕለፈ ካብ በዓል እከለ ንሕና ንበልጽ ኢሉ ዝምካሕ፣ ወገናቱ ብአካል ክኸየጡ፣ ናውቲ ውሽጣዊ አካላቶም መቀያየሪ ውሽጣዊ አካላት ሃብታም ክኸውን፣ ኣብ ማይ ቤቶም መኸርመዩ ስኢኖም ብቀዳማይን ካልኣይ ዜጋ ዓይነት ተገሊሎም፡ ብእግረይ አውጽእኒ ናብ ኩሉ ዓለም እናተዘርው፣ ጸር ደላዩ ሰላም ማሕበረ-ሰብ ዓለምን መሃረቢ ማዕከናት ዜና ዓለምን ኮይኖም እናሃለው፡ ካብ ኩሉ መንገዲ ቁም-ነገር ወጺኦም ኣነባ ንሱባ ክስቶባ እናተባህሉ ክካሰሱ እንከለው፡ ዋእ እምበር'ዶ እዚ ህዝቢ ከም ህዝቢ ምስ ባህሪኡ አይተባእስን ኢልካ ክትሓትት ይደፋፍአካ።

ንሃገራዊ ስኒት ዝስከም ፖለቲካዊ ባህሪ፡ ንዕኡ ዘገልግል መትከል፡ ዝትግብር ቅሩብነት ከይተወነ፡ ብአቋራጭ ህዝባዊ ባእሲ ከምዘሎ ሃገራዊ ዕርቂ ዝብል ድምጺ ትሰምዕ። ኣርዑት ኣብ ክሳደም ገይርካ ሰቕ ኢሎም ዝሕረሱ ኣቡዑር ተቐጺሮም፡ ኣብ ዝተፈላላዩ ውድባት ዘለው ዕጡቓት ተጋደልቲ፡ ድሕነት ህዝብን ሃገርን ቅድሚ ኩሉ፡ ብዘይ ዝኾነ ቅድመ ኩነት ህላወ ሓደ ሰራዊት ይጥሉብ። ኣብ ልዕሊ ናይ መሰል ሕቶታት ገደብ ይግበር። ትሕቲ ሃገራውን ልዕሊ ሃገራውን መዝሙር ይደጋገም። ህግደፍ ጸላኢ ድዩ ፈታዊ? ትካላቱ ናይ ጸላኢ ትካላት ድዩም ናይ ህዝቢ? ብኸለ መዳያዊ ቃልሲ ክህረም ኣለም'ዶ የብሉን? ከየንጸርካ ፈጋዕጋዕ ዝበለ ርእይቶ ሒዝካ ጠንቂ ዘይምዕዋትና እከለዩ እናበልካ አጸብዕትኻ ዶብ ኣሳገርካ ናብ ካልእ ምውጥጥ፡ ካብ ቅሉዕ ናይ ልዝብ መድረኻት ሃዲምካ ብዘመን አምጸኦ ማሕበራዊ መራኸቢታት ኣብ ንፋስ ክትዳን ምምቡሃቕ፡ ኣብ ክንዲ ካብ ውድቀትካ ትትሳኡ ሚላ ሃሰስ ምባልን ጸኒዕካ ምቅላስን፡ ውድቀት ካልኣት ሃገራትን መንግስታትን ምምህላል ..ወዘተ ምልክት ምስ ገዛእ ርእሰኻ ባእሲ'ዩ።

ምስ ነብሱ ዝተባእሰ ምስ ድሑርን ኣዕናውን ባህሪኡ ተላዚቡ ከይተዓርቑ፡ ክንዲ ዝኾነ ክሲ እንተተሰመዐ፡ ውድብ ኣፍሪሱ ውድብ እንተሰርሐ፡ ንህዝቢ ዝጠቅም ውጽኢታዊ ለውጢ ከምጽእ ኣይክእልን። ምክንያቱ ምስ ነብሰኻ ምብኣስ እቲ ዝኸፍኦ ብቐሊል መድሓኒት ክርከበሉ ዘይኸእል ሕማም ምጃኑዮም ናይ ስነ-ልቦና ክኢላታት ዝምህሩ። ስለዚ ከም ጥሙር ህዝቢ ከም ልኡላዊት ሃገር ኮይና ክንቅጽል እንተደኣ ኮይና፡ ነብስ ወከፍ ሰብ ነብሱ ክፍትሽ ኣለዎ። መንዩ እንታይዩ ፖለቲካዊ ባህሪያተይ መንነተይ ኢሉ ምስ ነብሱ ክዛተ ይግባእ። ምክሕ ካብ ናይ ትምክሕቲ ሕማሙ ክገላገል፡ ጸቢብ ካብ ዕሙትን ጭኑቕን ኣረኣእያኡ ሓራ ክወጽእ፡ ማእከል ሰፋሪ ናቱ መርገጽ ከነጽር፡ ተሓንጋሪ ርእሱ ክኢሉ ክተብዕ፡ ኣፈኛ ክግራሕ፡ ናይ ተግባር መደባት ኣብ ግዜን ብጽሬትን ናይ ምፍጻም ባህሊ ከተኣታቱ፡ ቅድም ቀዳድም ዕርቂ ምስ ገዛእ ነብሰኻ። ስለምንታይ'ሲ ምስ ነብሱ ዝተባእሰ፡ ንካልኣት ብሃናጺ መልክዑ ትጋገዩ ኣለኹም ኢሉ ክመክር ክገርሕ፡ ዝተበላሸወ ነገራት ኣዕርዩ ምስ ካልኣት ሓቢሩን ተኸባቢሩን ብሰላም ክነብር ስለዘይኸእል።

ስመረ ኣብራሃ ካብ ማይ ዓይኒ

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፡ 31-01-2018